

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fl.
minden következőnél 15 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyitólér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, május 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Egy pohárköszöntő.
- A delegáció teljes ülése.
- A transzváli háború.
- Perczel Desső róssaszínű levélkéje.
- A debreczeni osztrák-magyar bank épületének felavatása.
- Hypnotizáló képeslevelezőlap.
- Képtárlat Aradon.
- Szegény embernek szegény a szerencséje.
- A nőgyelet pünkösdi ünnepélye.
- A Mangra helynöksége ellen beadott felbuzósítás.
- Színházi szenzációk.
- Egy község égése a főváros szomszédságában.
- A szatmári elítéltekről.
- Tárcza: A gyáva. Irta: Lázár Ernő.
- Csarnok: Aron. Irta: Cserzy Mihály.

Egy pohárköszöntő.

Arad, május 25.

Nem első és bizonyára nem is utolsó eset, hogy a mit a zöld asztalnál megfontoltan, tervszerű politikával s annak tolmácsolásául minden ízében, szavában át gondolt szónoki beszédekkel az emberek alaposan — elrontanak, azt a fehér asztalnál a kedélyes együttlét közvetlenségéből fakadó pillanatnyi hangulat tereli a javulás útjára.

Ezt a tanuságot kénytelen az ember szinte önkéntelenül is levonni abból pohárköszöntőből, melyet Bilinsky tegnap este Debreczenben mondott.

Az osztrák magyar nemzeti bank

kormányzója ugyanis Pranger vezérttkár kíséretében meglátogatta Debreczent, hogy — miként a felköszöntőjében mondotta — a vidéki empóriumokban közvetlen közzelebből ismerkedjék meg Magyarország ipari, kereskedelmi és földmívelési érdekeivel.

Nem mindennapi dolog, az bizonyos, hogy az osztrák-magyar bank főkormányzója és vezérttkára együtt valamely, magyarországi vidéki várost meglátogat és ott magát ünnepeletti, sőt a debreczeni polgármester állítása szerint ez az első eset. Hát a Hortobágy mellékén bizonyára először jártak, de a mi ennél még sokkal fontosabb, olyan őszinte meleg és — valljuk be — okos nyilatkozatot, mint a milyent Bilinsky és Pranger boros pohárral a kezökben tettek, olyat soha még az osztrák nemzetbank kormányzója nem tett, sem azelőtt, hogy osztrák volt, sem azután, hogy osztrák-magyarra lett.

A nyilatkozatot ide vonatkozó távirati tudósításunk apróra ismerteti; itt első sorban azt kell hangsúlyoznunk, hogy teljes okunk van a bankkormányzásnak két oldalról is erősített fogadkozásait a magyar közgazdasági érdekek támogatása tekintetében őszintéknek és igazaknak venni.

Először nem is lehetnek egészen ötletszerűek ezen nyilatkozatok, mert hiszen Bilinskyék bizonyára nem csupán azért mentek Debreczenbe, hogy a Hortobágyot lássák, vagy hogy az ott emelt banképü-

let felavatási lakomájában részük legyen. Azonkívül pedig nyilvánvaló, hogy ha a bank vezetésében nem többé az osztrák-német elfogultság, nem is az udvar bizonyos köreihez még mindig közel álló reakcionárius hagyományok az irányadó szempontok, hanem a jól felfogott üzleti érdekek, akkor a magyar ipar, kereskedelem és közgazdaság lehető támogatása kell, hogy szükségképpen állandó és őszinte törekvése legyen az osztrák-magyar bankpolitikának, mert a magyar piac még részben érintetlen, kiaknázatlan, egészben pedig rendkívülileg fejleszthető forrásokkal kínálkozik az olcsó és könnyen kapható hitelyujtásnak.

Bilinsky biztosításait az ő személyes rokonszenvérről, őszinte magyarbarát érzelmeiről és a magyar piac érdekei iránt táplált elfogulatlan jóakarataról, mint említők, szóról-szóra elhiszük, mert hiszen minden egyébtől eltekintve már a szubjektív szempontok is e feltevésünkre készítenek, miután abban, hogy Bilinsky a szép és jövedelmező bankkormányzósági állást elnyerte, a magyar kormányzat bizonyára oroszán része volt. De más kérdés, hogy eléri-e Bilinsky az ő debreczeni látogatása által is megközelíteni szándokolt ama célját, hogy tisztán lásson, hogy felismerje azon utakat és módokat, melyeken leginkább szolgálhatja a magyar piac és ezzel együtt a bank érdekeit.

Az ezen célhoz vezető ut és mód igen közel fekvő és szembe szökő s hogy

TÁRCZA.

A gyáva.

Irta: Lázár Ernő.

A leánynak ma szokatlan jó kedve volt, a mit Domokos ur sietett is kellőképpen felhasználni.

— Látja Panny, — mondta a meghatottság széles körben ismert remegő hangján, — maga mindig ilyen boldog lehetne!

— Honnan tudja, hogy nem vagyok boldog?

— Én mindig szomorúnak láttam.

— Mikor maga nem lát, sohasem vagyok szomorú!

— Különös, vélekedett Domokos ur, — én is mindig akkor vagyok szomorú, ha magával beszélek.

S a kellemetlen emlékek hatása alatt nagy kortyokban kezdte nyelni a levegőt. Izgatott volt és mélyen gondolkodott valamin. A pad előtt — melyen ültek — egy római sánczot ásott sétatálcájával s a jól sikerült társalgás eredményén felbuzdulva, döntő lépésre határozta el magát.

— Látja Panny, ezen mi igen könnyen se gíthetünk... mondta a nélkül, hogy szembe mert volna nézni a leánynyal.

— Ha sohasem találkozunk egymással! Magam is ezen gondolkodtam...

Domokos urat nem verte le ez a váratlan fordulat. Vadgalambszin nadrájról gyöngéden

leemelt egy eltévedt hangyát s azután kipirult arczczal folytatta:

— Sőt ellenkezőleg — ha maga végre meghallgat engem és... és...

Itt önkénytelenül elhallgatott. Nem először hozta szóba Panny előtt csábító házassági ajánlatát, de a hányszor idáig elérkezett a valloásban, Panny mindig idegesen felbeszakította és nem engedte tovább beszélni.

Most azonban legnagyobb meglepetésére a leány egyszerre elkomolyodott, szótlanul bámult maga elé.

Ez a váratlan helyzet annyira zavarba hozta Domokos urat, hogy egy hangot sem tudott elmondani pompás beszédjéből.

— Teringettét! — bosszankodott magában — mikor nem engedte elmondani: könyv nélkül tudtam az egészet. Most pedig nem jut eszembe egy árva szó sem.

Összeránczolta a homlokát, idegesen mozgott a padon és kétségbeesve nézegetett körül, nem hoz-e valakit arrafelé a jó sors, a ki véget vessen ennek a borzasztó jelenetnek, a melyet álmatlan éjszakákon annyira másképp színezett ki ő magának.

A leány törte meg a csendet:

— Köszönöm a jószágát, édes Domokos, maga egy igen jó ember...

— És az apám rám iratta a örvényesi bir-

tokot...

— De én nem akarok férjhez menni!

— Soha?

— Sohasem!

— No jó van, akkor várni fogok addig! ... — felelte boldogan.

Mert Domokos ur, ez a hatalmas, izmos, gyöngye szívű Domokos ur boldog volt végtelenül! Hisz nem azért nem megy hozzá Panny, mert nem szereti, hanem mert egyáltalában nem akar férjhez menni. Ez pedig nagy különbség!

Szeretett volna felugrani és tánczolni örömeiben. De azért mégis meggondolkozott, felállott, gondosan leporolta a kabátja szárnyait és halk, szomorú hangon fordult a leányhoz:

— Egy kis dolgom van...

— Elmegy? — kérdezte melegen Panny.

Egyszerre szívébe nyilallott az a gondolat, hát ha ez is megtalálja magát élni miatta.

— Fontos dolog! Nem tudom tovább halogatni, — felelte Domokos komolyan.

— Igérjen meg nekem valamit.

— Attól függ, mit kér.

— Visszajön ebédre?

Domokos ur gondolkodni kezdett.

— Akarom! Érti? — kiáltott a leány kipirulva.

— Talán; — felelte halkán a férfi.

Megfoghatatlan volt előtte az a hirtelen változás, a melyen a hideg, szomorú Panny egyszerre átment. Erezte, hogy alighanem ő ennek az oka s diadalmasan indult végig a homokos ösvényen, mint hajdanán Molke tábornok a legyőzött Páris hatalmas boulevardjain.

még sem vagyunk a felől teljesen biztosak, valjon a debreczeni vendégek felismerik-e, annak csak az az oka, mert az intézet eddigi finanszkapacitásai nem látták s azért a bank ügykezelése is ugyan berendezve, hogy annak hiteléhez azok az igények jutnak legnehezebben, a melyek leginkább rá vannak szorulva. De igen gyakran nem is lényegesen olcsóbb a hitele, mint az, a mit a helyi pénzüzetek a legkulánsabb módon nyújtanak. Hiszen ismert dolog, hogy a legjobb földbirtokos sem kap hitelt másként, mint valamely bejegyzett kereskedelmi cég közbejöttével és pénzsűk világban egyes cégek nyereségesen használhatják föl a banknál élvezett hitelüket az egyes, különben egészen jó, de a fenálló ügykezelési nehézkesség folytán a bankhoz nem férő hitelt igénylőkkel szemben.

Higyük és reméljük a legjobbat, higyük és reméljük, hogy Bilinsky a magyarországi piacz természetének és szükségleteinek helyes megismerése folytán rájön annak is a tudatára, hogy az itteni érdekek gyümölcsöző és számba vehető szolgálata szükségképen olcsóbbnak és kulánsabbnak kívánja az osztrák-magyar bank hitelnyújtási politikáját.

Hisszük és reméljük, hogy a közel jövő be fogja Pranger vezértitkár amaz állítását igazolni, hogy az osztrák-magyar bank „öreg ember, de nem vén ember” és hogy ezen jóslatszerű kijelentés teljesedéseképen meg fog születni végre az a csemete, a melyre eddig hasztalan vártunk t. i. Magyarország, közigazgatási életének egy oly irányu kialakulása, mely az osztrák-magyar nemzeti banknak közzönheti létrejöttét.

A delegáció teljes ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 25.

A magyar delegáció plenuma ma tartotta a megalakulás óta első nyilvános ülését. Az albizottságokban már megvitatott kérdések kerülnek az előadói jelentések kapcsán a teljes üléseken még egyszer tárgyalás és döntés alá, s így jelentékenyebb vita itt már alig várható. Ez idén

annál is kevésbé, mert ellenzéki párt a delegációban képviselve nem lévén, a felszólalások legfőleg az albizottságokban már kifejezésre hozott kívánások rövid megismétlését fogják tartalmazni. De a plenumban nem is ezen lesz a suly. Abban a pillanatban, a mikor a teljes ülés az albizottságok jelentéseit elfogadja és magáévá teszi, mindazt a kritikát magáévá teszi, s államjogi tekintélye egész sulyával fedezi, a mi az albizottságokban elhangzott. Így a külsőleg monoton és színtelen tárgyalások még egyszer teljes határozottsággal fogják a közös kormányt kötelességeire figyelmeztetni egyfelől a nemzet gazdasági állapotainak kellő figyelembe vételére követeléseik támasztásánál, másfelől jogos igényeink kielégítésére a hadsereg és haditengerészet megrendeléseinél.

A delegáció teljes ülései a főrendiház üléstermében folynak. A ma délelőtti első ülés napi rendjén a közös pénzügyminiszterium és a közös számvevőszék költség-előirányzatai voltak. Mindkét tárgyat vita nélkül intézték el.

Szerb György előadó referálta a költségvetéseket s a delegáció egyhangulag elfogadta azokat.

A hadügyminiszterium tételénél volt mégis pár felszólalás. Vonatkozással a Magyarországon megjelent hirre, mely szerint Beck gyulafehérvári tábornok a gyulafehérvári laktanyában alkalmazott magyar nyelvű feliratokat kifogásolta, Mohay Sándor és Zeyk Gábor felvilágosítást kértek a hadügyminisztertől.

Krieghammer báró kijelentette, hogy a legnagyobb készséggel adja meg a kérdésekre a felvilágosítást s feljogosítja a szónokokat, hogy ezt közzétehessék. Mihelyt értesült az esetről, azonnal elrendelte a vizsgálatot s biztosítja a delegátusokat, hogy az ügy minden irányban megnyugtató megoldást fog nyerni.

Ezzel a teljes ülések első napja véget ért.

Miután a delegációban elhangzott külföldi expozéval kapcsolatos, itt említjük meg, hogy Goluchowszky grófnak beszéde rendkívül kedvező benyomást tett Európa szerte. Ma a Whist Valfreya Figaró-ban

foglalkozik Goluchowszky grófnak a magyar delegációban mondott beszédével azt mondja, hogy a miniszter beszéde mint mindig, most is a világosság és pintatosság példaképe volt nemzetközi szempontból. Goluchowszky grófot nyíltan az a szándék vezette, hogy a magyar delegáció előtt konstatálja az orosz politikájának lojalitását és dicsérettel mutasson rá két császár között a balkán-kérdésel nézve 1897-ben létrejött megegyezés jó kony hatására.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, május 25. (Saját tud. távirat) A király ma hosszú ideig tartó külön hallgatáson fogadta Szell Kálmán miniszterelnököt.

Delegációs ebédek az udvarnál.

Budapest, május 25. (Saját tud. távirat) E hó 29-én és 30-án a királyi udvarban a delegátusok tiszteletére ebéd lesz. A közös kormányon kívül mindkét állami kormánya is meg fog jelenni.

A német nagykövet szabadságon.

Bécs, május 25. (Saját tud. távirat) Eulenburg herceg német nagykövet ma néhány heti szabadságra ment és Németországba utazott.

Uj orosz hadihajók.

Petervár, május 25. (Saj. tud. távirat) Miklós császár és az admirális jelenlétében ma bocsátották vízre az Aurora czirkázshajót és a Pobeda panczéloshajót és ugyanakkor tették le a Borodino és Alexandr III. panczéloshajók tőgerendáját.

Az örmény patriarka lemondása.

Konstantinápoly, május 25. (Saj. tud. távirat) A porta egy idő óta megint azon fáradozik, hogy Armanián örmény-orthodox patriarkát lemondásának visszavonására bírja. Msgr Armanián azonban mindaddig meg nem adja az ellenkezőről nem győződve meg, kételkedik a neki tett ígéretek molyságában és ragaszkodik lemondásához.

Panny, az arácsi gazdag földesúr egyetlen leánya szomorúan nézett Domokos ur után. Tízszor is megkérte már ez a vagyonos, csinos ember, a ki azonfelül még szerelmes is belé, de ő nem akar férjhez menni. És nem is fog soha sem. Hü marad Bandihoz, a ki jókedvű, fiatal Horthy Bandihoz, a ki után boldogul az egész Balatonfüred, és a ki asszonyt, leányt, életet, mindent eldobott magától egy sejtelmés nyári estén — egyetlen szaváért.

Nem mult el azóta egy nap sem, hogy át ne élte volna életének boldog, szomorú regényét.

Azon a nyáron, mikor kijött a Sacre-Coeur-ból, Balatonfüreden nyaralt az egész család.

A legelső napfényes délután csolnakázni indult édes anyjával. Sokáig bolyongtak a lágyan ringató csöndes habokon, mikor egyszerre eltört az evezőjük s a könnyű csónakot befelé sodorták a habok.

A fürdő épületek lassankint összefolytak az alkonyi félhomályában. Segítség nélkül hanyódva el voltak készülve arra, hogy ott pusztulnak el a fekete hullámsírban, mikor egy fehér pont közeledett gyorsan suhanva a vizen, mint egy karcsu, hófehér sirály.

— Panny kendőjét lobogtatva kiáltozni kezdett.

— Hop! Hop!

A következő perczben egy karcsu szando-

lon siklott a csónakuk mellé. Két evezőjét egy barna arcú, izmos fiatal ember forgatta.

— Horthy vagyok! Hajótörés nagyságos asszonyom?

— Az isten küldötte magát — dadogta az ijedségtől félig elájult asszony.

A leány pedig szó nélkül nézte a bátor életmentőt azzal a csodálkozó pillantással, a melyen keresztül rendesen belopózik a szívébe is egy meleg, hatalmas szenvedély.

Horthy egy ugrással a csónakban termett, a szandolint utána kötötte azután hatalmas evező lökésekkel lödította előre a könnyű járművet.

Ettől a naptól kezdve a fürdő legnagyobb bosszuságára mindig együtt voltak. Bandi harmadéves jogász volt, kissé könnyelmű, szeles meg gondolatlan, de örökké vidám, kedves, jó modoru ember. Pompásan lovagolt és czimbalmozott, csolnakázott, uszott és vadászott. Egy szóval épen olyan ember a milyenről ábrándozott Panny a zárda falai között.

Az Anna-napi obligát bál előtt a gyóterem terraszán találkoztak utoljára. Bandi fehér tenisz ruhában volt, hatalmas piros szegfü csokorral kabátján.

A fürdő-orvos vöröshaju, elhízott leánya addig bámulta a szép virágot, a mig Bandi levette kabátjáról és neki adta.

A Panny arcza piros lett egyszerre, mint egy égő, gyönyörű pipacs

Később, mikor kvadrillt kért tőle Bandi az Anna-bálra, indulatosan mondta:

— A mig nem adja nekem azt a szegfüvet nem kap négyest.

— De Panny! Gondolja meg, hogy kérj vissza?

— Nekem mindegy, akárhogy.

— Ez az utolsó szava?

— A legutolsó!

Az ajtóból még egyszer visszafordult s halkan szomorú hangon kérdezte:

— Nem ad?

Szerette volna visszahívni s mind a négy kvadrillját neki adni, de a büszkesége már megengedte.

— Nem!

Bandi nem ment el a bálba, sőt más sem találták sehol. A szállodában, a hol lakott semmit sem tudtak hollétéről.

Harmadnap aztán a füredi halászok gazdátlanul hanykódó csónakot fogtak Balatonon. Csak egy fehér tennis kabát benne, gomblyukában egy hatalmas piros szegfüvel...

... Panny fehér batiszt kendőjével letörölte könnyes szemét s ruhájának fodrai közé egy apró üveg-medailont vett elő. Megfakult rágszirom volt benne. Valaha piros lehetett most halvány, sárga színe volt.

Szenvedélyesen ajkához szorította s gyöngy fölhevült hangon susogta:

— Szeretlek örökké! Mindörökké!

— *Konstantinápoly*, máj. 26. (Saj. tud. táv.)
 nasgre Armanián örmény gregoriánus patriárkának, a kit tegnap a Jildiz-palotába devtak, ott a szultán első titkára kijelentette, hogy a szultán kiadta a parancsot, öngy az összes vitás pontokat a patriárka árvánsága szerint rendezzék. A szultán dergyuttal újra kéré a patriarkát, hogy leikaondását vonja vissza. Ennek következtében a patriárka mára összehívta a patriarkátus vegyes tanácsát, hogy közölje tőle a szultán elhatározását.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 25.

v.) Angliában sóvár izgatottsággal lesik a szarcztéri táviratokat. Pár szónyi értesítésre van sükség, pár szóra, hogy a brit birodalom egy bországgal gazdagodjék.

A miért a háborút megindították, félig v.) ár sikerült. Oranje nagyobb részében már az angolok urak, csak azt várják, hogy *Roberts* a Vál folyót elérje, *Viktória* királyasszony proklamációt bocsájt ki, a melyben Oranje állanot besorozza a brit birodalom tartományai közé. Ezt a proklamációt a hatalmakkal köölni fogják és a hatalmak hallgatva tudomásul veszik majd és ezzel vége lesz az egésznek.

A szabadságnak szomorú temetése lesz oragyon.

Azután Transzvára kerül a sor. Angliában agalább így tervezik. Hogy mit hoz a jövő, majos elgondolni, de szomorú jelenség, hogy a transzváli kormány már odáig jutott, hogy felvívást intéz a néphez, akarja-e tovább folytatni a háborút, vagy a megadásra szánta el magát. Az elernyedés jelei mutatkoznak a közangulaton, s ez szomorú előhangulat a jövőeményekhez.

Mai távirataink a következőket jelentik:

London, május 25.

v.) A *Daily Mail* jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel, hogy a transzváli kormány *manifestumot bocsátott ki, a melyben örszólítja a polgárokat, hogy nyilatkozzanak arról, vajjon békét akarnak-e vagy folytatni akarják-e a háborút.*

Délután 5 órakor zajos volt az arácsi kaszálly hatalmas ebédloje. A háziasszony nevelőjét ülték s a kendőbe csavart üvegek széületes gyorsasággal ürültek a fürge inasok kezében.

Lenn a falu utcáján harsogó trombitaszó hallatszott. Kavargó porfelleg között megérkeztek a hadgyakorlatra átvonuló huszárok.

A házigazda odaintett egy inast.

— Mond meg, hogy a tiszt urakat szívesen látom.

Husz percz múlva belépett az inas s hangyosan olvasta a kezébe levő névjegyről:

— Baczka-madarási és zarándi Horthy András cs. és kir. kamarás, hadnagy ur ő méltósága.

Valaki kiejtette a kezében levő karcsu portyarárat, a háziur fölugrott és a kitárt ajtón belégett csillogó egyenruhájában egy délczeg, széües vállu ember: — Horthy Bandi!

Udvariasan kezét csókolt a háziasszonyak és 5 percz alatt meghódította az egész társaságot szellemes modorával.

— A mi életmentőnk! — mondta az aszszony később. Emlékszik még?

— Hogyne, a kis Margitkával...

— Ugy van, jegyezte meg a háziasszony, annyival...

A régi ismerős hatalmas étvágygyal igyekezett utolérni a társaságot.

— Valami kiránduláson egy megvadult...

— Valóban! Ugy csónak...

London, május 25.

A Reuter-ügynökség jelenti Durbanból: Hivatalosan közzé teszik, hogy egy indiai ember itt pestisben meghalt. A kellő óvintézkedéseket azonnal megtették.

Pretória, május 25.

Ideérkezett hivatalos jelentések szerint a burok a Vryheid mellett vívott ütközetben, a hol egy század lovasított gyalogság *Bethuen* ezredessel törbe került, két hajóágyut foglaltak el. Más hivatalos jelentések szerint a burok Heilbronnak az angolok által történt elfoglalása előtt 20 embert fogtak el, köztük három tisztet.

London, május 24.

A *Daily Mail*-nak jelentik Fokvárosból: A transzváli kormány *Klinke* főmérnököt, a transzváli bányák főfelügyelőjét elmozdította ettől az állásától s helyébe *Munig* mérnököt nevezte ki. A változás első következménye, hogy már készítik a furó lyukakat a bányák felrobbantására.

A lakosság körében nagy aggodalommal nézik a személyváltást. *Johannisburgban* titkos szövetség alakult, a mely elhatározta, hogy felrobbantják a bányákat abban a pillanatban, a mikor az angolok a Vál folyót átlépik. A kormány ígéreteit üres szavaknak tartják, s megvannak győződve, hogy nem képes a várost megvédelmezni, így hát a legvégsőre készek.

London, május 25.

Mihelyt *Roberts* a Vál folyót eléri, a mi ma már meg is történt talán, *Viktória királynő* proklamációt bocsájt ki, a melyben *Oranje szabadállamnak a brit birodalomla való bekebelezését mondja ki.* Erről a tényről a nagyhatalmakat egyidejűleg értesíteni fogják.

Brüsszel, május 25.

Az itteni lapok valószínűnek tartják, hogy *Miklós* csár az utolsó pillanatban mégis csak közbelép a béke érdekében, s Transzvál érdekében érvényesíti befolyását Angliánál.

A Mangra helynöksége ellen beadott felebbezés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Mangra püspöki helynök megválasztatása ellen beadott felebbezés ügyében román forrásból a következő felvilágosítást kaptuk:

Az aradi román egyházmegyei zsinat, amely *Mangra* Vazul protosincellust püspöki helynökké és a váradi gör. kel. román szentszék elnökévé választotta meg, a gör. kel. román egyház alaptörvényei szerint — működése és határozataiban — önálló, független és korlátlan egyházi testület.

Ő Felsege legfelső ellenőrzési jogán kívül a szervezési alapszabályzat (Statutul organic) az egyházmegyei zsinat működésére és határozataira nézve nem ismer el semminemű ellenőrző avagy felülvizsgáló forumot.

A mi a püspöki helynök megválasztásának érvényességét illeti, egyedüli szükséges követelmény az illetékes (itt aradi) püspök canoni megerősítése.

Goldis József püspök pedig ugyanazon zsinati ülésen az eredmény kihirdetése után tüstént megadta Mangranak a canoni megerősítést, így ezen canonilag megerősített választás ellen sehol semminemű kifogás nem emelhető és felebbezéssel meg nem támadható.

Ezekből világosan kitetszik, hogy miután *Goldis* püspök közölni fogja a váradi gör. kel. román szentszékkel Mangra helynöki megválasztatását, az helyét azonnal el is foglalhatja.

A famozus 58. §. a zsinat belviszonyaira vonatkozik, az erre alapított felebbezésnek helye volna elvi jelentőségű határozatokban, de nem vonatkozik oly nemű választásokra, amelyek utolsó foruma: megyés püspök hozzájárulása, megerősítése.

Vége ezen felebbezés azért sem vehető figyelembe, mert a fenti szabványok szerint csak oly kérvények jutnak az egyházi kongresszus elnökségéhez, amelyeket a működő egyházi zsinat elnökségéhez czimeznek és a zsinati ülések jegyzőkönyveiben keresztül vezetvék; de a 14 felebbező ezt sem előszóval, sem írásban nem tette meg és így az elnökség nem is jegyzőkönyvezhetett ilyen óhajokat, így tehát ezen felebbezés tárgyalanná vált és csak szaporította a szentszék irattári számait.

— Szót sem érdemel! — tiltakozott szerényen a huszár.

Panny halotthalványan ült az asztal mellett. Bizonyosra vette, hogy álmodik. Másfél év eltemetett boldogsága, fájdalma jár föl örök sirjából kísérteni, mint homályos éjszakákon rendesen.

— De hova tűnt el akkor olyan hirtelen? — tudakozódott a házigazda.

A huszár halálmegvetéssel hajtotta fel a negyedszázadik pohár pezsgőt és mosolyogva kezdett beszélni.

— Valami budapesti türelmetlen szabó elől nyomot akartam veszíteni. A kabátomat egy csónakba tettem s belöktem a hullámozó Balatonba. Aznap este pedig hazautaztam az apám pusztájára.

A kitűnő ötleten jóízűen kaczagott mindenki, csak Panny kelt föl és sietve indult a szobájába.

Ott összeroskadt a kereveten, összetépte ruháját, batiszt kendőjét, földre csapta a medaillont és sarkával addig ütötte tehetetlen dühében, a mig izzé-porrá nem tört.

Szerette volna összezuzni az egész kastélyt és az egész világot.

Ennyire még embert sohasem csaptak be, Másfél éven át siratja az ő lovagját, az ő halottját. Szerette a halál után még örületesebben, mint valaha, megőrizte emlékét szívében és hü volt hozzá életének minden pillanatában.

Hozzá! A ki a nevét is elfeledte, a ki nem halt meg és a ki azóta számtalanszor megcsalhatta őt.

— Gyáva! Gyáva!

Dühében elkezdett sirni keservesen és addig zokogott olyan hevesen, szünet nélkül, a mig a nagy szerelem egészen kipárolgott csalódott szívéből.

Nem is vette észre Domokost, a ki keresésére indult a kastélyban.

— Ugy régen keresem, Panny, — szólalt meg félénken.

Fanny felugrott. Egy pillanatig merőn nézett Domokosra, annyira, hogy az kezdte bántani, miért lárázta fel a leányt.

Aztán megragadta a férfi izmos erős kezét.

— Domokos! szeret-e még?

A férfi nem értette a dolgot.

— Hogy kérdezhet ilyet?

— Akarja még, hogy én a felesége legyek?

— Hogy akarom e? Hogyne akarnám! Másfél éve, egyebet sem mondok!

— Nohát itt a kezem!

Letörölte a könyeit és úgy érezte, hogy bosszút állott azon a gyűlöletes, gyáva emberen, a ki még csak meg sem tudott halni érette!

Szükséges még megemlíteni, hogy az a 14 felebbező Goldis püspök ellensége és Goldis püspöki megválasztása ellen szavazott.

A debreczeni osztrák-magyar bank épületének felavatása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 25.

Debreczen városában ma avatták fel az osztrák-magyar bank új épületét.

Bilinski bankkormányzó tiszteletére *Simonffy* Imre polgármester tegnap este 9 órakor estebédet adott, a melyen csupán a város előkelőségei vettek részt.

A lakomán *Simonffy* polgármester pohárköszöntőjében hangsúlyozta, hogy ez az első eset, hogy az osztrák-magyar bank legfőbb vezetője, kormányzója magyar vidéki várost látogatásával megtisztel. *Bilinskit* és *Prangert* életeli.

Bilinski nyomban válaszolt a pohárköszöntőre. Megköszönte a nem várt fényes fogadtatást, majd rátért a kormányzata alatt álló bankra, különösen arra, hogy a bank Magyarország ipari, kereskedelmi és földmívelési érdekeire mennyi gondot fordít. Hogy ezt megtehesse, közelről kell ismernie az olyan empóriumokat, mint Debreczen. Azután az önálló jegybankról szól és elismeri, hogy Magyarországnak joga van az önálló jegybankhoz, de azért jól felfogott érdekében cselekedett, mikor a legutóbbi kiegyezési tárgyalások alkalmával ezzel a joggal nem élt. Mert biztosítja itt a magyarság szívében Debreczen ipari, kereskedelmi és földmívelési faktorait, hogy a bankkormányzóság egyforma lelkesedéssel szolgálja és segíti elő Magyarország és Ausztria ipari, kereskedelmi és földmívelési érdekeit. Hangsúlyozza, hogy a lengyel és a magyarok iránt való rokonszenvet az anyatejjel szívta magába. Poharát Magyarországra és benne Debreczen városára emeli. A kormányzó beszéde nagy lelkesedést keltett.

Több pohárköszöntő után *Pranger* vezértitkár szólalt fel. Azzal kezdte beszédét, hogy öreg ember nem vén ember. Ime a bank 85 éves és csak most jött el, hogy ebben a magyar városban háztűzhelyet alapítson. Végül kijelentette, hogy a bank azért épített Debreczenben palotát és teremtett otthont, hogy ehhez a kedves városhoz való szeretetteljes ragaszkodását evvel is kifejezze. Lelkes éljenzés hangzott föl erre a pohárköszöntőre.

A diszes társaság még sokáig maradt együtt.

A bank épületének felavatása ma délelőtt történt meg.

MULATSÁGOK.

Vigalmi naptár:

Május 26. Az aradi kir. főgymnasium ifjúságának majálisa délelőtt a csálai erdőben, délután a városligetben.

Junius 3. Az aradi polgári jótékony nőegylet nyári ünnepélye (Városliget.) — A pécskai kereskedő ifjúság népünnepélye (Hajlás erdő.)

Junius 4. Kirándulással egybekötött táncmulatság (Kovaszinczi erdő.)

Junius 17. Az aradi tanítók népünnepélye (Városliget.)

Julius 1. A Meteor kerékpárklub népünnepélye (Városliget.)

Augusztus 12. Az aradi kereskedők körének népünnepélye (Városliget.)

(=) **Táncmulatság Menyházán.** Hivatalosan még nincs megnyitva a pompás *menyházi* fürdő, már is kapunk tudósítást egy ott lefolyt, kitünő sikerű táncvigalomról. A tegnapi ünnepen az aradi és csanádi egyesült vasutak szíveségéből Borossebesről Menyházára kéjvonat indult a mely nagy társaságot vitt ki a gyönyörű fürdőhelyre. A társaság a szabadkai tamburások zenéje mellett kedélyesen töltötte a napot, va-

csora után pedig tánczra kerekedtek, a mely ma reggel ért csak véget. A sikerült mulatságot *Oláh* Vilmos borossebesi állomásfőnök rendezte s a következő hölgyek vettek benne részt:

Asszonyok: Mircse Jánosné (Kiszindia), Kerek Gusztávné (Kujed), Kiurszky Istvánné, dr. Dénes Jakabná, dr. Fekete Józsefné (Buttyin), Olasz Vilmosné, Leinwatter Gyuláné, Kovács Ignáczné, Bucsay Jánosné (Borossebes), Markovics Józsefné (Dézna), Illés Albertné, Rondonelly Jenőné (Menyháza) stb.

Leányok: Daempf Mariska, Králitz Klotild (Dézna), Mózer Olga, Kovács Erzsike, Mózer Angela, Rázel Irénke, Kettner Etelka (Borossebes), Ballauer Magda, Illés Vilma és Margit (Menyháza) stb.

(=) **Juniális — hölgy-rendezőkkel.** A következő meghívót vettük: Alólirott rendezőség június hó 4-ikén pünkösöd másodnapján a kovaszinczi erdőben kirándulással egybekötött táncvigalmat rendez. *Schlesinger* Helén, *Wittenberger* Zsófia, *Popescu* Mariska, *Schlesinger* Czecczília. Kirándulás az erdőbe reggel 9 órakor, este táncz az ujonnan épült községi iskola termében.

Szegény embernek

szegény a szerencséje.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 25.

A minapában eltűnt Bécsben egy magyar ember, a kinek a multjából csak annyit állapítottak meg, hogy nagyon becsületes és nagyon szerencsétlen volt, a jelenéből meg annyit, hogy alighanem öngyilkos lett, mert különben éhen kellett volna vesznie. Es ez az ember tanult ember volt; kitünő eredménnyel érettségizett valaha a reáliskolában, tizenkét nyelven beszélt, minden dologra vállalkozott, még a legutolsó napszámos munkájára is, még is csak ez a két választása volt: éhen halni, vagy öngyilkossá lenni. — Inkább az öngyilkosságot választotta, mert ez a rövidebb út.

Gojkov Arkadinnak hívták, 38 éves volt, s tulajdonképen kereskedő lett volna. Vöröstoronyban született, Fehértemplomban végezte az iskoláit s első volt mindig az elsők között. Mikor a reáliskolát elvégezte, Fehértemplomon egy kisebb gyártelephez ment hivatalnoknak. Ugyes munkás volt, s mert a magyaron és szerben kívül jól beszélt németül, románul és bolgárul is, gyorsan előrejutott. Csakhamar gyárvezető lett, s mint ilyen évekig dolgozott. 1886-ban otthagya a gyárat s önállósította magát. De vállalkozása balul ütött ki; tönkre ment, s ott veszett minden megtakarított vagyona.

Ekkor Bécsbe ment, abban reménykedett, hogy ott több szerencséjével kezdhet új jövőt. De ebben nagyon megcsalódott. Nagyon rossz sors várt itt reá, csak úgy lézengett egyik napról a másikra és sohasem volt bizonyos, hoz-e a holnap neki egy darab kenyeret. Megpróbált mindent. Rendes hivatalhoz nem juthatott, hát beállt akárhová, ahol megkereshette a megélésre valót. Egy nap kisegítő pincér volt, másnap czipót tisztított az utcán, harmadnap ismét a rakodóparton hordta a zsákot, de voltak napok bőven, amikor kifogyott mindenből, s éhesen kódorgott az utcákon.

Egyszer aztán nagy ur lett, irnoki állást kapott. Akkor megkivánta az élet boldogságát: megnősült. De a vállalatot, a hol irnokoskodott, csakhamar feloszlottak, a felesége, mikor nem tudott neki pénzt adni, ott hagyta. Ez megtörte a szerencsétlen embert, de végre elviselte ezt is.

Ez év januárján felvillant neki még egyszer a reménység. Új hivatalt kapott, de már márcziusra felmondtak neki itt is, mert a főnök egy rokonát hozta be helyette. Új nyo-

morgás következett most, míg egy napon ma veszett és azóta a rendőrség hiába küzd. Minden azt bizonyítja, hogy öngyilkos lett.

A lakásán egy sereg folyamodvány tőjét találták, csupa állást kérő levelet. Ezenben így ír:

— Tíz esztendeig jártam iskolába, matura voltam a végén. Tizenegy esztendő dolgoztam ezután egy gyárban. Nagyon ismeretesen dolgoztam mindig. Tizennégy gyöttrődöm most már eredménytelenül és zán nem tudom miért nem sikerül nekem. Tizenkét nyelven beszélek, használhatom sok munkára, nem huzódozom a dologtól, nem szégyenlek semmifajta becsületes kenyérkereset, mégis nem jutok semmi. Nem sikerült neki semmi. Mert szegénynek szegény a szerencséje.

Képtárlat Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május

A tavalyi nagy siker után *Hock* János második képtárlatot rendez Aradon, ezúttal a Nemzeti Szalon műveit mutatva be a közönségnek. A tárlat legkésőbb pünkösdkor nyílik, amit bizonyára nagy örömmel veszi a közönség.

Hock János ez ügyben levelet intézett ma az aradi művészeti egyesülethez melyben írja, hogy a Nemzeti Szalon budapesti műtárlatát e hó 26-án zárják be s az egész amint van, 27-én Aradra hozzák. A Nemzeti Szalon ez alkalommal főleg arra törekszik, hogy fényes erkölcsi sikert érjen el, annál inkább, mivel a műtárgyak nagy részét Budapesten megvették. Azonban a megszállt dolgokat nem engedi meg elvinni, ha lehozza Aradra.

„Fővárosi művészeti igényekkel meggyőzőnk közé — mondja *Hock* levelében — háláltozatos, remek kollekcziót mutathassunk. Kiegészítem a már gazdag tárlatot még a legújabb művekkel is. Mondhatom meg fogja látni a közönséget.”

Ezután az alakulóban lévő aradi művészeti egyesület alapszabályairól szól, melyeket valószínűleg maga fog jóváhagyva lehozni Aradra s a végleges megalakulás a kiállítás ünnepélyes megnyitásakor megtörténhetik.

A tárlattal és a végleges megalakulással kapcsolatban az aradi művészeti egyesület akcióit fejt ki. *Csák* Czirjék minorita rendi elnöke, az egyesület ideiglenes elnöke folyó hó 29-én délutáni 5 órára *kögyűlést* hív össze melyet a városháza tanácstermében tartanak meg.

A közgyűlésen újjá fogják alakítani az elnökséget, tisztikart és választmányt. Itt kerülnek majd megbeszélésre az egyesületnek a tárlatra vonatkozó teendői.

Hypnotizáló képeslevelezőlap

(Egy csodálatos idegbeteg esete.)

— Telefon értesülés. —

Arad, május

A hypnozisiról már sokat vitatkoztak a hírhű tudósok, de teljes határozottsággal mindig nem tudtak megállapodni aziránt, vajjon a hynotikus jelenségek okai hol, mi keresendők.

A hypnotizmusnak számtalan csodálatos keltő eredményével találkozott már a közönség orvosi tudomány, de oly esetről még nem tudunk, mely most történt egy párisi ember

akit Berlinből képeslevelezőlap útján hypnotizáltak.

Az esetről tudósítók a következőket telefonozza:

Tíz évvel ezelőtt történt, hogy Durand Viktor könyvelő oltárhoz vezetett egy szép, fiatal leányt, akivel boldog családi életet élt. Igen szolid fiatalember volt Durand, nem ivott, nem játszott, szóval semminemű szenvedélynek sem volt rabja és így már mint fiatalembert is és később, mint férjet igen tisztességes, jóra való embernek ösmerte mindenki.

De idegrendszerében váratlanul zavarok kezdtek beállni és a szorgalmas, komoly emberre alig ösmert rá környezete. Néha minden nélkül hangosan felkaczagott, türelmetlen és módfelett izgatott lett, kezdett foglalkozni csillagászatokkal és magasabb számvittel, elfeledkezett az étkezésről és gyakran megesett, hogy czéltalanul bolyongott napokon át az utcákon.

1897-ben ezen tünetek oly mérvben léptek fel a szerencsétlen embernél, hogy Durand neje kénytelen volt a párisi Salpetriérebe szállítani, ahol az orvosok hosszabb megfigyelés után kimondták a diagnózist: Durand hysztikus vándorlási mániában szenved.

Volt nap, midőn Durand gyors menetelésben egész Párisot bejárta, mint egy holdkóros, oly nesztelenül haladt utakon és tereken keresztül. Reggel aztán, mire magához tért a városon kívül, a káposztás földeken találta magát. Esméltre térve, ismét nyugodtan — mintha misem történt volna — haza ment.

Miután Durand neje csekély megtakarított összeg fölött rendelkezett, elhatározta, hogy e pénzzel férjét Berlinbe viszi egy ottani speciálistához, ki abban a hirben állt, hogy ilyenemű betegeket szuggesztio, sugallás által gyógyítani képes.

Az orvos rövid idő alatt magnetikus kurák által annyira helyreállította Durand összeroncsolt idegrendszerét, hogy a beteg visszatérhetett Párisba és hivatalában megint nyugodtan dolgozhatott. Új állást foglalt el egy nagyobb kereskedelmi háznál, ahol a kassza kezelését bízták rá.

Durand feleségének öröme azonban nem tarthatott sokáig, mert a beteg férjénél ismét mutatkozni kezdett a vándorlási mánia. Egy szép napon ismét eltűnt Durand hazuról, többször körüljárta Páris városát és más nap reggel teljesen kimerülve és elcsigázva tért haza, félholtan az éhségtől és szomjúságtól. Ahogy a krízisen keresztül esett, ismét hivatalba ment.

Neje, attól való félelmében, hogy e rohamok ismétlődhetnek — mint ahogy ismétlődtek is — a berlini orvoshoz fordult levélben, érve őt, adna tanácsokat, mihez tartás végett.

Az orvos erre Durandhoz a következő tartalmu képeslevelezőlapot intézte:

Jó napot! Honnan jön ön? Remélem, hogy jó egészségnek örvend? Aludjék rögtön, aludjék rögtön, aludjék rögtön!

Durandné asszony átadta a levelezőlapot a férjének és a beteg, aki hetek óta álmatlanul bolyongott hálószobájában, azonnal elaludt, hogy az orvos parancsszavát elolvasta.

Röviddel ezután történt, hogy Durand 4000 frankot lopott ki a Wertheim-kasszából és újabb gyaloglásra indult. Pár nappal eltűnése után Durandné Frouardból, mely a német hágyár közelében van, sürgőnyt kapott, mely a következőket tartalmazta:

„Frouardban vagyok, de nem tudom hogyan, miért. Viktor!”

Durandné odautazott nyomban és hazahozta férjét, aki 300 kilométert gyalogolt és csak a német határon ébredt fel.

Párisba érkezve, a pályaudvaron a rendőrség leartóztatta Durandot és egy elmeorvosintézetbe szállította, ahol elmebeli állapotát figyelték meg. Czellájában éjjel-nappal járkált föl és alá, anélkül, hogy csak egy rövid negyedórát aludt volna.

— Nem bírom tovább, írta egy napon nejemnek, halálot érzem, *hetek óta nem tudok aludni!*

Ekkor arra a gondolatra jöttek, hogy a betegnek ismét megmutassák a berlini orvos képes levelezőlapját. Durand védőügyvédje, a ki a fogolyt czellájában felkereste, a magikus erejű kártyát, mintha véletlenül tenné, elővette iratcsomójából és odanyujtotta a betegnek.

— El vele — kiáltá Durand — nem akarom olvasni!

Végül azonban mégis elolvasta a parancsoló szavakat:

— Remélem, hogy jó egészségnek örvend? Aludjék rögtön, aludjék rögtön, aludjék rögtön!

És a csoda ismét megtörtént: a beteg nyomban elaludt. Azóta nyugodt és normális az állapota.

Az orvosoknak jut most a feladat megállapítani, vajjon Durand a 4000 frank eltulajdonítása miatt felelőségre vonható-e. Ez a pathologiai eset Párisban általános érdeklődést kelt és előreláthatólag nagyobb tudományos vitát fog provokálni.

Színházi szenzációk.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, május 25.

A mikor vagy négy évvel ezelőtt Ós-Budavára igazgatósága bemutatta a sajtónak és a színészeknek a hastánczot, senki sem hitte volna közülünk, hogy ezt az izgató látványosságot, rövid idő múlva, kőszínházainkban is viszont látjuk.

A kik e pikanteriát mindenekfelett kedvelik, azok természetesen, hálás szívvel gondolnak Szekulára, Ós-Budavár direktorára és elmés, ötletes uraknak tartják a kőszínházak direktorait. Sajnos, nem mindenki gondolkozik így. Vannak a nagy közönségben olyanok is, talán nem is kevesen, a kik így morfondíroznak:

— Ha hastánczot akarok látni, elmegyek az orfeumba, ha pedig színházba megyek, nem akarom, hogy a feleségemet, vagy a leányomat ficsurok fixirozzák, vajjon elpirul-e, vagy nem?

Ez a gondolkodás kezd nagyobb mérvet öltetni, sőt az önérzetes színművészek és színművésznők is megsokalták a színpadi hastánczot és már régen fellázadtak volna ellene, hogy ha — mertek volna. Van ugyanis a színházi törvényeknek egy olyan szakasza, a mely szerint az a színész, a ki a saját színházáról rosszakat beszél, azonnal elbocsátható.

Hanem most mégis mi történt? Egyik fővárosi lap élesen kikelt az újabb színpadi módor ellen és a cikkben megnyilatkozó igazságokat sietve üdvözölte melegen Molnár László, az országos színészegyesület elnöke. Sőt nem csak üdvözölte, hanem elhatározta, meg is írta, hogy a legközelebbi színügyi tanácsban szóba is hozza.

És most következik a szenzáció.

Azt rebesgetik, hogy a „Magyar Színház“, a hol a hastáncz és kultusza a legvehemensebben dühöng, elbocsátja kötelékéből Molnár Lászlót, mint a ki a saját társulatáról is rosszakat beszél.

No, ha ez igaz lesz, felérne azzal a szenzációval, mint a melyet Küry Klára elbocsátása keltetett volna.

Köztudomásu, hogy Küry és Porzsolt között már régen megszakadtak a szerződési tárgyalások. Azt beszéltek, hogy Küry külföldre megy, de ezt maga a primadonna megczáfolta. Aztán hire járt, hogy Küry maga szingazgatónak csap fel és kibérli az Urániát. Mindez azonban üres találgatásnak bizonyult, Küry tegnap, újabb két évre, ismét a Vigszínházhoz szerződött.

Merről a szerződésről a kulisszák között kalandos pletykák járnak. A bájos művész úgyanis igen sokszor megszekirozta az édes direktorát, Porzsolt Kálmánt, a ki sokszor tehetetlenül nyelt le különböző mérges pilulát a melyeket „az aranyos“ neki beadott. Porzsolt lassanként kigyógyult és várta a boszút. Végre megjött az alkalom az idén. Elsőbb is szerződött Ámon Margitot, ezt a fiatal, üde egykor aradi kis művésznőt, a kis kedves csi-csergésével diskret játékaival egy csapásra meghódította a közönséget. Azt mondják, hogy Klárika e miatt volt két hétig beteg, de azért nem lágyult el.

Porzsolt ekkor Fedák Sárít, a pozsonyi színház tagját hozatta le vendégszereplésre. A pozsonyi primadonna aztán vállalkozott mindenre, a mi csak kellett. Eljátszotta a Babát, Toledadot, Kadét kisasszonyt, Bibliás asszonyt, szóval Küry összes nagy szerepeit. De még ha csak ez történt volna. A fővárosi sajtó két organuma azonban még e mellé olyan dicshymuszókat zengett a kis pozsonyi színésznőnek, hogy a mikor ezeket Küry elolvasta, a ros nyelvvel pletykája szerint menten elájult.

Aztán még Kopácsy Juliska is lejött. Szép Helenázni s ez már igazán sok egyszerre egy primadonnai kebelnek.

Klárika, az aranyos Klári, a kit pedig, hiába irigykednek rá az ellenségei, — mégis csak szeret a közönség, — tegnap aztán sietve aláírta a szerződését, de nem minden feltétel nélkül.

Legalább Fedák Sári nem léphet fel két évig a népszínpadon.

SPORT.

+ **Lóverseny Csabán.** A Békésmegyei gazdasági egyesület pünkösd másodnapján tartja meg rendes évi közgyűlését. A gyűlés után lóversenyt rendeznek a csabai gyepen, mely iránt már ma is nagy érdeklődés mutatkozik.

Egy község égése

a főváros szomszédságában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 25.

Oriási tüzvész dult ma a főváros közelében, Mogyoród községben. Délelőtt tíz óra tájban ütött ki a tűz egy özvegy asszony szalmafedeles házában eddig még ismeretlen okból s az erős szélben rövid idő alatt az egész szomszédságra áterjedt a veszedelem és a pusztulás. Nem mult el egy óra s az egész község lángokban állott. A magasra csapó vörös lángnyelvek ijesztő fényvel keltek versenyre a ragyogó nappal.

Wolfner Tivadar, a kerület képviselője Ujpesten tartózkodott, mikor a tűz híre odaérkezett. Azonnal intézkedett, hogy az ujbpesti, rákospalotai és a Wolfner bőrgyári tűzoltók a mentéshez siessenek. A tűzoltókkal ment Ladányi Zsigmond dr. és Winternitz Gyula ujbpesti előljáró is, hogy a mentési munkálatokat vezessék.

Mogyoród község és a szomszéd Fóth nagy-

község apraja-nagyja emberfeletti erővel dolgozott a mentésen. Mindamellett a tűzoltóknak elképzelhetetlenül nehéz munkájuk volt, mert a községben a legnagyobb vízhiány uralkodott, úgy, hogy Főth községből kellett hordókban hozni az oltáshoz a vizet. De ez igen kevés volt az elemek pusztító erejét megfékezni. Ekkor homokkal igyekeztek elfojtani a lángokat. A küzdelmet még inkább megnehezítette az, hogy a házak mind nád és zsufedelűek voltak s így egy szikra kellett csak beléjük, hogy lánggal égjenek.

Délután öt óra volt, mire a tüzet lokalizálni sikerült hét teljes órán keresztül tartó iszonyu munka után. Igys ötven ház teljesen rommá égett, s mintegy száz melléképület. Leégett a községi tanító háza és a harangállvány is. A harang a tűzben megolvadt. A templomot és községházát sikerült megmenteni.

A kár százhuszezer korona. A lakosság általános szegénységét tekintetbe véve, rettenetes nyomor várható. Wolfner képviselő intézkedett, hogy a leégett legalább a szabad ég alatt ne maradjanak, s minél hamarabb olyan segítséget kapjanak, a mely lehetővé teszi megélésüket és házaik újraépítését.

A tűzvész okozta ijedelemből egy asszony megőrült, az oltásnál sokan megsebesültek.

A nőegylet pünkösdi ünnepélye.

(Népünnep. — Velenczel éj.)

Arad, május 25.

Még csak a tervezgetésnél áll, de azért ilyen formájában is nagyszabásu, érdekes dolognak ígérkezik az az ünnepély, melyet pünkösdi első napján tart az aradi polgári jótékony nőegylet a városligetben. Méltó párja lesz ez a két év előtt a Baross-parkban rendezett *tündérestnek*, mely mint színes, káprázatos kép áll még mindig az emlékezetünkben.

A pünkösdi ünnepély férfi rendező-bizottsága ma *Tedeschi* Viktor, az egyesület titkárnak elnöklése alatt ülést tartott a Millennium sörccsarnok külön termében, hol a tervezetet beszélték meg.

Az ünnepély a mondott napon délután és este a városligetben lesz. A déltáni rész olyan népünnepélyféle, de elegánsabb formában és új ötletességekkel. A tavaszi zöldben pompázó ligetnek pompás, tarka képe lesz. Pavillonokat, sátrakat, bódékat állítanak fel, melyek közül többet be is mutatott már rajzban ügyes tervezőjük *K. Nagy Dezső* mérnök. A rajzok, melyekből már fogalmat lehetett alkotni a kedves, színes építményekről, nagyban megnyerték a rendezőség tetszését.

Az egyik pavillonban, mely *szeccsessziós* formájú, konfettit fognak árulni, a másik *mór* stilben készül s dohány és szivar árusításra szolgál, míg a harmadik *görög* pavillonban a cukrászda nyer elhelyezést. Ezenkívül lesz még zöddel befutott *falukorcsma*, piros napernyők árnyékában pedig pereczet fognak árulni. A pavillonok és sátrak személyzete urnők felügyelete alatt álló *hölgyekből* fog állani.

Deutsch Sándor indítványára elhatározta az értekezlet, hogy *biczikli korszót* is rendeznek s erre felkérlik a három aradi kerékpáros klubot. Ugyancsak ő indítványozta a *virágcsata* rendezését is. Hatalmas, lapos szállító kocsikat virággal diszitenek fel, s erről hölgyek fognak virágot dobálni a virágtüzeléssel felelő közönségre.

Mindez csak néhány részlet a déltáni programból. Este fényesen kivilágítják a ligetet, s fényező lámpák lesznek minden sátorban. A tavon megy végbe az ünnepély legszebb része, a *velencei éj*. Lámpionos csolnakok, kivilágított dereglyék vonulnak a fényben uszó tavon, mely-

nek partjáról rakétákat eregetnek a magasba. Négy csolnakon a *Schreyer*-konzervatorium tagjaiból alakult egy-egy *ének-kvartet* fog hangversenyezni.

Mindezek bezárójául pedig *táncmulatság* lesz a vendéglő nagytermében.

Ez röviden a foglalata a ma megbeszélte dolgoknak. Az értekezleten *Tedeschi* Viktor elnöklése alatt jelen voltak: *Andrényi* Gusztáv, *Bogdán* Virgil, *Berczky* Kálmán, *Dálnoki* Nagy Lajos, *Deutsch* Sándor, *Haty* Adolf, *Jakabffy* Gyula, *Králitz* Lajos dr., *K. Nagy* Dezső, *Losonczy* Zoltán, *Nachtnébel* Gyula, *Szalay* Dezső dr., *Szathmáry* Zoltán, *Zih* József.

Perczel Dezső

rózsaszínű levélkéje.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 25.

Perczel Dezső, a képviselőház elnöke ma egy rózsaszínű levelet kapott. A rózsaszínű levelek rendszerint szerelmes levelek szoktak lenni, s a Ház elnöke mosolyogva vette át az illatos borítékot. Nézegette az irást: formás betűk voltak, s köztük a képzelet színeivel lassan lerajzolódott egy nem kevésbé formás nő, a ki ezt a levelet szerelmes szívrrel írta.

Tavaszi hangulat vett erőt *Perczel* Dezsőn, s alig-alig tudta elszánni magát arra, hogy felbontsa a levélkét. Nagy sokára mégis felvágta a borítékot, óvatosan, gondosan, szinte szeretettel, hogy valahogy baja ne essék. Bent ugyanolyan rózsaszín papiros simult meg és rajta a kívülről már ismert kedves vonásokkal a levél. — Szerelmes levél bizonynyal; avagy ki is írta mást május havában, mikor csupa szerelem ez az egész édességes világ körül...

Abban a levélben pedig olvasta a Ház érdemes elnöke a következőket:

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Szerencsém van a következő újabb összeférhetlenségi eseteket bejelenteni;

Rakovszky István cs. és kir. kamarás, országgyűlési képviselő összeférhetlen, mert teljesen — összeférhetlen és veszekedő természetű.

Eötvös Károly összeférhetlen a képviselőházzal, mert nem tud — vivni, s így politikai párbajok vívására — a mi a legfőbb honatyai munka — alkalmatlan.

Pichler Győző összeférhetlen a honatyasággal, mert nagyon — csunya. Szép hazánkban nem lehet ilyen csunya atyja. E mellett *Pichler* Győző közvetlen üzleti összeköttetésben van a *Kakas Márton* című lappal, a melynek a kormány több tagja is előfizetője s így a kormánnyal való esetleges nyereség, vagy veszteséggel járó állandó üzleti összeköttetése nyilván való.

Kérem Nagyméltóságú Elnök urat, kegyeskedjék *egyelőre* ezeket a bejelentéseimet áttenni az összeférhetlenségi bizottsághoz törvényes elbírálás végett.

Tisztelettel

Kiss Blanka.

A Ház elnökén a kiábrándulás határozott jelei voltak láthatók, hogy május havában így járatott vele áprilist egy csalafinta rózsaszínű levél, — de azután igen jókedvűen nevetett mégis. *Kiss Blanka* urhölgy határozottan tett szert neki, s noha inkompatibilitást jelentett be, határozottan több rokonszenvet keltett benne, mint *Bak Rafael* és utódai, a kik neki udvari szállítóul szegődtek saját termelésű, állítólag első minőségű összeférhetlenségi árukra nézve.

A rózsaszínű levelet *Perczel* Dezső nem tette átt az összeférhetlenségi bizottság elnöké-

hez, s mondják nem is fogja áttenni. Hivatásan azért, mert „eljárásra alkalmatlan.“ Igység szerint azonban, — így beszélnek a nyelvű honatyák — azért tartogatja a levelet, hogy kikutassa azt a *Kiss Blanka* urhölgye ki írta. Más bejelentésnél egy szolga járt meggyőződést szerezni, hogy létezik-e az a ember, a ki aláírta a levelet, *Kiss Blankát* a ga keresi az elnök, hogy a köztük eddig „ismerés okából“ fenforgó összeférhetlensége összeférhetlenségé változtassa.

Igy beszélnek a Ház folyosóján.

HIREK.

— **A király Budapesten.** A király ma reggel 6 órakor Gödöllőről kíséretével Budapestre érkezett, s szemlét tartott az Uj-Rákoson folyt csapatgyakorlatok fölött. A gyakorlat az egészségügyi csapatokon, s a kadet iskolák növendékein kívül résztvettek az összes gyalog és lovasezredek, valamint a tüzérség teljes számban. Ő felsége a pályaudvarba érkezett. *Paar* Ede gróf főhadsegéde kíséretében nyírfogaton hajtattott a Rákosra, a hol a tábornok kar élén *Lobkowitz* Rudolf hadtestparancsnok fogadta. A király itt nyomban lóra ült, megkezdődtek a gyakorlatok. Ő felsége 9 órakor hagyta el a gyakorló teret, a honnan várba hajtattott, s onnan holnap délután fél 6 órakor utazik vissza Gödöllőre, a hol hétfő reggelig marad. A király hétfőn általános halgatást ad, s délután ismét visszatér Gödöllőre.

— **Egy „czáfolat“.** „Az ellopott takarékpénztárról“ szóló csütörtöki közleményünk nem csak városunkban, hanem Kisjenőn és minden ma megjelent fővárosi lapokból, sőt több vidéki lapból is kitünik, országszerte érdeklődést keltett. Az *A. és V.*, mely a dologról lapunk utoljára értesült, az újságírás szent nevében *czáfolg* próbálja ma a közleményt, s könnyebbik daláról fogván meg a dolgot, egyszerűen vélekedik, hogy az *hasból* készült.

Mielőtt tovább mennénk, adjuk szívesen az alábbi levelet, mely *Herczog* Lipót a bírósági becsüstől érkezett ma hozzánk ügyben. *Herczog* egykor irodai segédje *Kis Armin*nak, kihez — mint megirtuk többször fordult levélben az új világból a bankdirektor.

Az Aradi Közlöny tekintetes szerkesztőségének

Aradon Csodálkozással olvastam az „Aradi Közlöny“ mai számában, hogy megczáfolják az „Aradi Közlöny“ f. évi május hó 24-én megjelent hírének ama részét, mely *Kis Armin* és a *kisjenői takarékpénztár*ra vonatkozik. Az erre vonatkozó iratokat én szolgáltatam és tény az, hogy miként jelenlegi neje egy Aradra intézett levélben kijelentette: férje *Amerika* szorgalma és munkássága által oda költöztetik, hogy a *kisjenői takarékpénztár* szemben elkövetett hibáit minden tekintetben jóvá tegye és hogy így Magyarország nyugodtan visszatérhessen.

Ezen soraim szíves közlését kérem magától.

Arad, 1900. május hó 25-én

őszinte tisztelője
Herczog Lipót.

Eddig a levél. Elmond mindent. Okoztatásunk láthatja belőle, hogy amit írnak, az minden kétségen fölül álló tény szokott lenni, melynek megszerzésére bizony nem egyszer jelentékeny fáradságot utánjárásba és újságírói ügyességbe

Mikor az elítelt az orvost meglátta, azt mondta:

— Orvos ur, kérem egy szóra:

Es mikor a doktor belépett hozzá, igazi kasztófahumorról, nevetve kérdezte:

— Orvos ur, remélem, hogy az akasztófámmal is mellettem lesz!

Mielőtt Kelemen dr. eltávozott, Papp Béla mondta, hogy szeretné, ha a szülői megfogadnák. A feleségéről, gyermekéről nem szólt. Hanem már vagy két héttel ezelőtt megkérte védőjét, hogy üzenje meg nejének, hogy fotografáltassa le magát és négy éves fiát, a ki úgy mondják rendkívül szép gyermek — és küldjék el neki az arczképét.

— Hanem — tette hozzá akkor ehhez a kétségáshoz — csak valahogy ide ne hozzák a képeket. Nem akarom, hogy börtönben lássam a képét!

A védő eltávozott. Es Papp Béla megint leheveredett az asztalra és merészen nézett maga elébe. Ugyanolyan tehetetlen, annyira megtört, mintha már nem volna az ember volna, a ki tegnap volt.

Megrázó jelenet játszódott le reggel 9 óra körül a Zsoldics Mihály czellájában. A gyilkos juhász felesége, egy igénytelen, sejtű, korán megvénült parasztasszony bejárta Szatmárra és engedelmet kért, meg kapott az ügyésztől, hogy beszélhessen szerencsétlenül végű urával.

Ennél a szomorú találkozásnál jelen volt a ház felügyelője is, a ki tudatta Zsoldicssal, hogy az asszony itt van és be fog hozzá jönni. Zsoldics ennek hallatára zokogni kezdett. Az asszony is, mikor belépett hozzá.

— Édes anyjukom, — mondta az elítelt — mondd meg a jó isten, hogy eljöttél! . . . Édes anyjukom, bocsássatok meg azért, a mit tettem! Én vagyok az oka, hanem Papp Béla!

Az asszony vigasztalta: — Bizzál a jó istenben, majd jóra fordul a dolgod!

Zsoldics folyton zokogva csókolgatta a felesége kezét és kétségbeesetten mondta: — Bűnös vagyok, de ezt nem hittem! Ugy szenvedek, mint a tizenhárom vértanú, azért, hogy hü voltam a gazdámhoz . . . csak mindent elmondhattam volna a bírónak elöl, de az elnök ellenem volt, az én jaram semmit se kérdezett. Jól mondta az asszony, hogy mindig, hogy farkas a fiát nem eszi meg! Az urak összetartanak, csak a Papp Béla törődtek, velem nem.

— Majd folyamodunk kegyelemért! — mondta az asszony.

Zsoldics intett a kezével, mintha azt akarta volna mondani, hogy nem sokat remél már és megjegyezte:

— A törvénynek viaszból van az orra, arra csak a merre nyomják:

Kérdőzködött a gyerekeiről és így szólt: — Ha meghalok is, legyen úgy! Csak arra kérem, nevelj a gyermekeinket, hogy becsületes emberek legyenek!

Majd meg: — Hát a malaczim, szegény jószágaim, csinálnak? Azoknak is gondját viseljed ám!

Es a mikor erre megnyugtató feleletet adott neki az asszony, így szólt: — Hát a tehén jól tejel-e? Csak arra vigyél, tudod, az volt nekem mindig mindenem!

Végre is a fogházfelügyelő szólt: — Hát most bucsuzzon el az uratól Zsoldics, mert pünkösdig nem fog ide bejöhetni! Szívetrázó zokogással vettek egymástól búcsút a férj és feleség.

— Bizzál az istenben! ez volt a Zsoldicsné utolsó szava, mikor annak a szomorú helynek a köszöbét megint átlépte.

Zsoldics Mihályt aztán egy félórára levitték sétálni az udvarra.

Es a mikor ismét visszakerült czellájába, elővette a „Krisztus követése“ című könyvet, elolvastott belőle egy fejezetet, majd meg térdre borult és hosszasan imádkozott. A mint, hogy ájtatoskodással tölti napja legnagyobb részét.

A legelhagyottabb pedig Papp Zoltán. Senki se ment be hozzá, senki sincs, aki törődne vele.

A családja Papp Zoltánnak már nem lakik Szatmáron, elköltözött Tatárfalvára.

Különböztetn tén Papp Zoltán nem is valami nagyon vágyott látogató után. Mert beteg, a tárgyalás izgalmait annyira megviselték ezt a gyöngye fizikumú, vézna embert, hogy nagy fejfájásai támadtak.

A börtönorvos utasítására egész délelőtt jeges borogatásokat raktak a fejére és ő mozdulatlanul hevert az ágyán, nem törődve senkivel, semmivel.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az orvosok réme. Veszedelmes ember felett ítékezett ma a budapesti büntető törvényszék Haupt. bíró elnöke alatt. Ez év márczius végén és április elején egyre-másra érkeztek panaszok a rendőrséghez, amelyben gyakorló orvosok, fogorvosok és fogtechnikusok lopással vádoltak egy ismeretlen 18—20 év körüli egyént, aki az előszobákból, rendelő szobákból ellopott mindent, ami csak a keze ügyébe akadt. A rendőrség hosszas nyomozás után végre kézrekerítette a veszedelmes pácienszt *Schultheisz* Bódog 18 éves irodagyakornok személyében, akire a vizsgálat csakhamar egész sereg ilyen lopást derített ki. — A mai tárgyaláson, amelyen *Schultheisz* lopás büntetvével vádolva állt bírál elöl, panaszosok gyanánt megjelentek: dr. *Imrédy* Gyula, dr. *Schein* Mór, dr. *Thomka* István, dr. *Ernyei* Miksa, dr. *Sugár* K. Mátón, dr. *Rónai* Sándor dr. *Keményffy* Gyula, orvosok. *Schweiger* Márton fogtechnikai Kovács Manó fogorvos. A lefolytatott főtárgyalás eredményéhez képest a törvényszék dr. *Etter* alügyész vádjára *Schultheisz* Bódogot hat hónapi börtönre ítélte. Az ítélet ellen az összes felek feleltek.

NAPIREND.

Május 26. Szombat. Róm. kath. naptár: Nerei Fülöp. — Protestáns naptár: Nerei Fülöp. — Izraelita naptár: Sabbat, Bechukotna. — Görög-keleti naptár (május 13.): Gliczéria. — A nap két 3 óra 55 perczkor, nyugszik 7 óra 26 perczkor. — A hold két 2 óra 18 perczkor, nyugszik 5 óra 8 perczkor.

Időjárás. Légnymomás reggel 7 órakor 761.3 milliméter, délután 2 órakor 760.0 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor 9° + 16.0, délután 2 órakor 9° + 22.5. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor D. 2, délután 2 órakor DK. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor többnyire derült, délután 2 órakor többnyire derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, zivatarok, hősülyedés.

Szabadságharozati emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület. 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Ereklie-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Május 27. A borosjenői takarékpénztár közgyűlése délután 3 órakor. — Galsa hegyközség rendkívüli közgyűlése délután 2 órakor. — A Schreyer-konzervatorium hangversenye este 7 órakor (Városi színház.)

Május 28. Az aradmegyei gazdasági-egyesület igazgató-választmányi ülése délelőtt 9 órakor (Vármegyeháza.)

Június 19. Kórorvosválasztás Kis-Peregén.

Június 29. Lóverseny Kisjenőn.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Oszinte szó. A hitközségi választások ügyében irt felhívásuknak nem adhatunk helyet. Lapunknál szabály, hogy névtelenül beküldött közleményeket nem veszünk figyelembe.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Urbán napja minden baj nélkül mult el, de a mult hideg napok ártalma visszahangzott az egész országban és a gabonaárak emelkedése e miatt el sem maradt.

Az üzlet pedig szenvedni tovább a tétlenség hátrányát. Csupán a napi fogyasztók látják el magukat a szükséges terménnyel.

A mai hetipiaczon élénk vételkedv uralgott. A behozott 7—800 métermázsa búzát és 3—400 métermázsa tengerit 10—20 fillérrel jobban fizették.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

I-ső minőségű buza 7.20—7.30.

Középmínőségű buza 7.10.

Tengeri 5.20—5.30.

Rozs névleges jegyzés 6.10—6.20.

Arpa névleges jegyzés 5.40.

Zab névleges jegyzés 4.50.

Az irányzat kellemesebb.

Vásári jelentés.

— Aradon, 1900. május 25-én tartott heti állatvásárról. —

A mai heti állatvásár az ugyanez időben tartott gyulai országos állatvásár miatt kevésbé volt látogatva.

Felhajtottak 120 drb szarvasmarhát, 140 drb rossz minőségű lovat és 200 drb apró, süldő malacot. Nagy foku kínálat és kevés kereslet mellett kicsiny forgalom volt és az is többnyire apró malacokra szorított.

Árak a következők:

Szarvasmarha vásár: Szarvasmarha levágásra elsőrendű párja — koronaig. — Szarvasmarha levágásra másodrendű párja 360—440 koronaig. — Szarvasmarha hizlalási célra — koronaig. Igásökör párja — koronaig. — Fejőstehen kis borjas 130—220 koronaig. Szoposborju levágásra darabja 14—32 koronaig. — Rugottborju drbja 40—84 koronaig. Juh párja — koronaig. Bányi párja 12—16 korona — fillérig. Tehén levágásra — koronaig.

Lóvásár: Remondaló drbja — koronaig. Hintósló párja — koronaig. — Igásló elsőrendű párja — koronaig. — Igásló másodrendű párja — koronaig. — Parasztló párja 110—220 koronaig. — Rossz ló (levágásra) drbja — koronaig. Elcsigázott ló párja — koronaig.

Sertés vásár: Hizott sertés klgrja — fillérig. — Félhizott sertés klgrja 88 fillérig. Süldősertés párja 30—48 koronaig Pecsényemalac drbja 3.00—4.40 fillérig. Fiasokca drbja 44—86 koronaig. Paraszthizalású sertés — koronaig. Három hónapos malac párja — koronaig.

Baromfi vásár: Hizottliba párja 8—9.60 koronaig. — Soványliba párja — fillérig. — Fialalliba párja 2.40—4.20 koronaig. Kappan párja — fillérig. — Idei csirke sütni való párja 1.40—1.80 fillérig. Idei csirke rántani való párja 70—1.20 fillérig. Gyöngycsirke párja — koronaig. — Rucza párja idei 2.40—3.20 fillérig. — Pulyka párja — koronaig. Tojás 5 drb 20 fillér.

Halpiacz: Eleven hal klgrja 2—2.40 fillérig. Vágott hal klgrja 1.20—1.60 fillérig. — Jegelt halak klgrja 1.20 fillérig. — Apróhalak klgrja 60—70 fillérig. Kecsege klgrja — fillérig.

A hetipiacz 11 órakor szétoszlott.

Budapesti áru és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 25.

Déltözsde. Buzakínálat kielégítő, vételkedv jó Szilárd irányzat mellett 30,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérig magasabb áron. Egyéb gabonaneműkben kevés forgalom. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Buza májusra	8.06—8.08
Buza októberre	8.12—8.14
Rozs májusra	7.30—7.40
Rozs októberre	7.45—7.46
Zab májusra	5.10—
Zab októberre	5.30—5.31

Tengeri májusra	5.59— 5.61
Tengeri júliusra	5.62— 5.63
Repcze augusztusra	13.50—13.60

Zárul 4 órakor:

Buza májusra	8.05— —
Buza októberre	8.15— 8.16
Rozs májusra	7.35— 7.40
Rozs októberre	7.39— 7.40
Zab májusra	5.08— 5.09
Zab októberre	5.29— 5.30
Tengeri májusra	5.61— 5.62
Tengeri júliusra	5.63— 5.64
Repcze augusztusra	— — — —

Zárul 4 órakor:

Oszták hitelrészvény	721.—	korona
Magyar hitelrészvény	723.—	
Leszámitolóbank részvény	493.—	
Rima-Murányi vasúti részvény	564.—	
Oszták-magyar államvasúti részvény	663.50	
Közúti vasút	610.—	
Városi villamos vasút részvény	319.—	

S z e s z ü z l e t.

— Május 25. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 113 korona, kicsinyben 115 korona, finomított szesz nagyban 116 korona, kicsinyben 118 korona hordó nélkül per 100 liter % beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázsánként.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. május 25.

Magyar aranyárjádék 40/0	95.75
Magyar koronajárjádék 40/0	91.10
Magyar arany 4 1/2 %	101.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	99.25
Magyar keleti vasút	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	91.25
Magyar italmegváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	158.—
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	138.25
Oszták papírjádék	97.20
Oszták járadék ezüst	97.—
Oszták járadék arany	96.—
Koronajárjádék	96.40
1860-iki államsorsjegyek	135.—
Oszták-magyar bankrészvény	1775.—
Magyar hitelbank részvény	723.—
Oszták hitelintézet részvény	720.50
Oszták-magyar államvasút	650.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.26
Német birodalmi márka	118.25
London	242.40
Páris	96.30

C S A R N O K.

Aron.

Irtá: Cserzy Mihály.

Az évek, melyeket az ember a kaszárnyafalakon belül tölt, olyanok az életben, mint egy-egy határkő az országot mentén. Régi mohos oszlopok, melyekre valamikor jeleket rajzoltunk; történetek és szomorú, vagy vidám hangulatok gyanánt. S olykor, egyéb teendők hiányában, ha kedvünk kerekedik az emlékeken lovagolni, visszatérünk hozzájuk, hogy az emlékezés révén fölelevenítsük a rájuk rótt s még le nem kapott jeleket. Alakok, rég elfelejtettnek hitt emberek bukkannak föl ilyenkor a délutáni pipafüstben s mint valami árnyak, imbolyogva jönnek-mennek a szobában, hol egymagára van hagyatva az ember emlékeivel és gondolataival egyetemben.

Igy bujlik föl előttem a mult ködéből egy nagy, csontos fejű ember, aki valamikor bő juhász ingben vonult be a kaszárnyába. Ráismeretek mindjárt, a neve is eszembe jut: Szél Pistának hívták.

Egyszerű, magának való gyerek volt. Kint növekedett föl a pusztán, a kék ég alatt, a mező virágai között, a lelke mégis olyan sivár, olyan letarolt volt. Nem érintkezett senkivel: a szót is úgy kellett kicsalni belőle. Amellett pedig szigorú, kiméletlen természettel áldotta meg az isten. Katonának való volt, amint odabent mondták és lelt is belőle katonát: altiszt, akinek hamarosan három posztócsillagot varrtak a gallérjára.

Kint lassan kopognak az ereszettről az esőcsöppek, idebent a csöndben valami különös, öblös hangot vélek hallani. Végigzug a szobában, mint egykor a hűvös szakaszban hallottam, odabent a kaszárnyában:

— Aron! . . .

Es ugyanekkor megjelen képzeletemben egy halovány arcú, fiatal katona is, aki szőfőgadóan fölugrik a vaságy mellől, hol csöndesen gubbasztott alacsony faládkáján és tisztogatott. Mert Aron örökké tisztogatott. Kifényesítette még a „kopozédula“ rezét is, csak hogy hibát ne találjon a főlebbvalója, aki az emberséget kint a pusztán tanulta a barmok között.

Látható volt ezen az emberen, hogy a kemény, durva hangra a rémület fogja el; az arczára pedig az ijedtség ül, amint meghallotta a nevét, mely sokszor úgy hangzott, mint mikor az ember hívóan bele kiált a pusztaságba. Es ilyenkor remegett egész testében ez a fiú; alig bírták tartani a lábait, amint odaállt a sarok-ágy végéhez, ahol czugszfűrer Szél lomhán végignyújtva füstölt formátlan tejtékpipájából és ott elnyújtva mekve ujjait a nadrág eikopott zsinórján. Végre jelentkezett:

— Parancsoljon fűrer ur.

A fűrer ur ezután rendszerint olyas dolgokat parancsolt, amiknek hallatára jobb érzésű embernek az arczába szalad a vér, a lelke pedig föllázad az embertelenségre. Mindez pedig csak azért történt, mert nem tetszett neki, hogy a magával tehetetlen gyerek születésétől abban a vallásban élt, amelyben nem szokás megcsókolni az utszéli feszületet.

Es ez így volt, minden hozzáadás nélkül. Aron szenvedett, aminthogy más ember is szenved abban a fényes életben, hol mindennek ragyogni kell, csupán a mindennapi élet szürke és homályos. Azonban ő nemcsak ezen egy embertől szenvedett, hanem a közemberektől is, a kiket az ujonczok hagyományos szokásból „apám“-nak tituláznak. Ok is üldözték a mindent bámulatos megadással tűrő embert ott, a hol csak szerit ejthették.

Egyszer egy havas decemberi napon, melyen kora reggeltől sűrű, nagy pelyhekben hullott a hó s a szakaszokban dideregve huzódtak meg az emberek az asztal körül. Szél maga elé hívta Aront és négyszemközt kérdezte tőle:

— Szeretnél-e haza menni az ünnepekre, hé!?

A fiú szemei fölillantak és valami rég nem érzett jóleső érzés szaladt át a lelkén.

— Szeretnék! — mondta félénken.

— Szeretnél? . . . Hát pénzed van-e?

Aron hallgatott.

— Ha van, mehetsz.

— Van, — mondta szorongva később.

— Ot forint az ára! . . .

— Szívesen, — válaszolta a zsidó fiú, — ki csak most érzett katonaidejében először bátorságot a szavaihoz.

Ezen naptól fogva megváltozott Aron. Nem esett a lelkének olyan nehezen a gunyolódás, amivel az öreg katonák illették. Es néha, ha egyedül volt a szakaszban, továbbá esténként, mikor lefeküdtek az emberek és komoly, mély csönd volt a szobában, jól, szinte otthonosan érezte magát Valami édes, biztató melegség járta át a szenvedésekhez mindjobban hozzátörődő érzékeny lelkét, mely sokszor igen közel állott már a kétségbeeséshez. Ilyenkor otthon volt képzeletében az édes anyjánál. Beszélt is hozzá lassu, panaszos hangon, hogy senki meg ne hallja. Es néha még érezni is vélte az anyacsóknak a mel-gét, sőt hallotta is olykor annak vigasztaló, bánatos szavait, ha erősen elmerült ebbe a boldog képzelődésbe.

Igy teltek a hideg decemberi napok Aron fölött. Naponkint számlálgatta, hogy hány-szor lesz még „cimmedonanc“, hány-szor megy le a hideg, havas udvarra, ahol a fagy vastag jégcsapokat növel a hordó korhadó csapjaira s a hol végigszalad olykor a maró decemberi szél, hogy szinte meggémberedik az ember keze s úgy véli, oda fagy a bűzös kupa zuzmarás vasához.

Elmultak ezek a napok is. Egy délután parancsba jött az is, hogy mikor mehettek el a szabadságos katonák. Aronnak megdobbant a szíve, mikor fölolvasták a német napiparancsból, hogy hat napra terjed az urlaub. Közel egy héti nem kell tehát a lelketlő kaszárnyalevegőt szívni.

Azon délután, mikor készülődtek az emberek és a melyen szokatlan vidám képe volt a kaszárnya szobáknak, Aront valami érthetetlen félelem fogta el. Valami ostoba sejtítés, melyből azt magyarázta ki, hogy az ő reménykedése, öröme szétfoszlik, mint a ködfelhő, melynek nyomán keserű csalódás ma-

rad. Nem mert öltözködni sem. Várt késel, amíg az a komor ember azt nem u menj!

Alkonyat felé elment az utolsó szab is. Szépen, katonásan odaállt valamely czugszfűrer elé és szabályszerűen bejelentő távozását. Csak Aron maradt itthon. szalmazsákra és eltűnődött az emberek je s azon, hogy minő embereknek adódik ben a czifra világban a hatalom.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Május 25. —

Fehér Kereszt szálloda. Bartl Arthur Hamburg. — Schlichter Mór utazó Budapest. Krácsmáry László gyógyszerész Budapest. — János utazó Prága. — Kempfner Béla utazó vár. — Schwarz Simon utazó Bécs. — Rosdor utazó Bécs. — Lindbaum Lipót utazó B. Oztman Miksa utazó Nürnberg. — Falk József Berlin. — Schnabl Ervin utazó Bécs. — M. József utazó Budapest. — Aczél Jenő utazó pest. Freyberger Adolf utazó Bécs. — W. Jenő utazó Bécs. — Kronberger Missa utazó chen.

Vass szálloda. Br. Bánhidi Sándor na. kos Simánd. — Weinberger Sámuel utazó B. Weinrich Ottó utazó Bécs. — Balta Illés Kerülő. — Rosenberg Mór utazó Bécs. — stein Henrich utazó Bécs. — Krausz Sándor közö Lugos. — Vizeleti Pál magánzó Te. — Roth Lajos utazó Budapest. — Spira I. déglős Facset. — Czako N. adótárnok Butt. — Gutman Samu utazó Bécs.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érke:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 5.10
Gyorsvonat reggel 8.18	Szm. sz. tv. reggel 8.18
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.20
Szm. sz. tv. délután 3.56	Személyvonat d. u. 3.56
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 4.21
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.35
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.35
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 12.11
Soborsin délután 2.04	Radnáról délután 2.04
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.30
Radnág este 6.35	Személyvonat este 6.35
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 7.18
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 6.20
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 11.56
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 5.—
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 6.45
Személyvonat délután 4.25	Vegyesvonat este 4.25
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv. reg. 6.25
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 12.06
Borosbesbis szv. du. 5.20	Személyvonat este 5.20

NYILTÉR.*

Köszönet.

Mélyen megilletődve a sors a csapása által, mely bennünket a retett feleség, felejtethetetlen jó a

Sztanity Mátyás

elhunytaival ért, szívünk mélyéből n. dunk köszönetet a szerb műkedv. énekkarának, az aradi első bete. gélyző-egyletnek és mindazon ism. sőknek, jóbarátoknak, kik részvét. vánításukkal, a ravatalra helye. koszorukkal és a végtisztességnél. tént megjelenésükkel mély fájdal. kat enyhíteni igyekeztek.

Arad, 1900. május 24.

1827

A gyászoló cs.

1900. sz.

Verési hirdetmény.

Aradi királyi bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében közölni teszi, hogy az aradi királyi járásbíróóság 654/1, 324/1. sz. végzése által Scher M. jelentkezésére és végrehajtató javára is özv. vics Miklósné aradi lakos elvált 350 kor. tőke és járuléka elrendelt kielégítési végzés alkalmával bíróság le és 3574 koronára becsült ruháneműk, és egyébek. — Hő ingóságok nyilvános árúján eladatnak. — Aradon Damjanich-utca 5. sz. alatt 1900. évi május hó 2-ik napjának d. u. 5 óráig eladandó eszközésére. — Határidőül kitűzetik és ahhoz kötelezők oly gyűjteményekkel hivatnak meg: hogy az ingóságok ezen árverésében a legelőbbet ígérő és legkevesebbet eladandó ingóságok védelmére az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-a megállapított feltételek szerinti kifizetendő. — Aradon, 1900. évi május napján.

Ortutay,
bir. végrehajtó.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.
97073—28681. C. V. szám.

Hirdetmény.

A magyar. kir. államvasutak védnöksége alatt álló fiumei nyilvános raktár részvénytársaság Fiumében foglalkozik a Fiuméba vasúton érkező és onnan hajóval továbbítandó, valamint a Fiuméba hajóval érkező és onnan vasúton elszállítandó és a helyi áruk átvételével, megőrzésével, gondozásával, csomagolásával, átadásával s egyéb kezelésével, nemkülömben az átvett áruk tüzkár elleni biztosításával.

A részvénytársaság gabona elevevő részében a külföldre rendelt, vagy importált gabonáneműk mindenmü kezelését (u. m. elevevőt, keverést, egalizálást, rostálást, trierözést és osztályozást) elvállalja, ugyancsak végezteti a gabonának zsákokban, vagy ömlesztett állapotban való (alla rinfusa) hajóba rakását is.

A részvénytársaság a nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. ministerium által jóváhagyott üzletszabályzatát és díjtételeit kívánatla díjtalanul rendelkezésére bocsátja.

Budapest.
Az igazgatóság.

Hirdetmény.

Az 1900. évre való érvényesüléssel szerkesztett csatornázási költségkivetési lajstroma szennyvízcsatornázásról szóló 9369/203/1894. sz., illetve 25988/1896. számú szabályrendelet 8. szakasza értelmében azzal tétetik ki az adóügyi osztály I. számú helyiségében folyó évi május hó 21-én kezdődő 8 napi közszemlére, miszerint ez idő alatt azt az érdekeltek betekinthevén, az egy a reájuk, mint másokra nem a szabályrendelet 13. szakasza, illetve 16. szakaszának 3. pontja értelmében kivetett csatornázási költség ellen, a közszemlére tétel ideje alatt a városi közgazgatási iktatóba beadandó felebezéssel élhetnek.

A városi tanács.

Aradvármegye alispánjától.

14232—1900. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Aradvármegye székházán és a volt törvényszéki épületen szükséges helyreállítási és átalakítási, valamint az ezzel kapcsolatos bontási és istálló építési munkálatok kivételének biztosítása céljából az

1900. évi június hó 6. napjának d. e. 10 órájára a megyei székház nagytermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi összes munkálatok együttes, elvállalására vonatkozó, zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 óráig hozzám annyival is inkább igyekezzenek beadni mert a későbbben érkezettek — nemkülömben utó ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt és a 74391 korona 79 fillérynél költséggel összeg 5 %-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek az aradi magyar királyi állam építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Aradon, 1900. évi május hó 20-án.

Dálnoki Nagy Lajos,
alispán.

1826

1900.

Hirdetmény.

Miután arról győződtem meg, hogy a kerékpárosok az előirt szabályokat be nem tartják, a nagymélt. m. kir. belügyministerium 2159/1897. V. sz. alatt kelt magas rendeletét egész terjedelmében felhívással teszem újból közzé, hogy az abban előirtakat pontosan betartsák mivel a rendeletet be nem tartók ellen a legszigorúbbak eljárnak.

A a rendelet a következő:

1. §. A kerékpár különböző alakjaiban és szerkezeteiben könnyűnek tekintetik s a kocsik közlekedésére nézve közutakon, utatereken követendő általános szabályok a dolog természetéből eltérésekkel a kerékpárokra is alkalmazandók.
2. §. A kerékpárral való közlekedés általában csak kocsik utasítottak meg.
3. §. Minden kerékpár, vagy ehhez hasonló szerkezetű gépjármű, fékező és legalább 30 méternyi távolságra hallható csengő kell, valamint elől lámpával legyen ellátva, mely a sötétségben megvilágítja az utat. A lámpás üvege színes nem lehet. Világítóanyag gyertya, olaj, vagy kisebb fokú villany fény alkalmazható.
4. §. Minden kerékpáros köteles gépjárműjét kellő vigyázattal kezelni. A városok és községek belterületein kerékpárral tulságos sebességgel vagyis a kétfogatu könnyű kocsik rendes sebességénél gyorsabban elő haladni versenyt futni közlekedési eszközöket, emberes állatokat körül keringeni és általában bárhol olyasmit elkövetni a személy és vagyoni biztonságát veszélyeztetethetné, a közlekedés akadályozhatná, vagy a lovakat és egyéb állatokat megriasztaná — tilos. Kapukonát, egyik utcából a másikba való befordulás-csakereszteséseknél, közutakkal határos telkekről kifutás vagy bejutás befutásnál s mindenütt, ahol a kocsik lovas, vagy gyalog közlekedésének a rendesenél fokozottabb mérvű csakis lassan vagyis a gyalogos sebességével szabad kerékpározni; sőt esetleg köteles a kerékpáros a szükséghez képest vagy a rendőr közeg figyelmeztetésére leállni, ezt mindaddig kézen vezetni míg az uttest ismét szabadra nem lesz.
5. §. A haladás irányában álldogáló vagy járó-kelő közönség a kerékpár vagy ehhez hasonló gép közeledtére hangos csöngetéssel figyelmeztetendő. A városok és községek belterületén utczakeresztesedéseknél a jelzés mindenkor megadandó.
6. §. A kerékpáros gépjárműjén, ha csak helyi akadályok nincsenek utpályájára baloldalán haladjon s az ellenkező oldalra amennyit lehet kíván megállni mindaddig nem fordulhat míg jobbjához közeledik. Egyik utcából a másikba kanyarodás hosszu, jobbra-balra fordulás teendő meg. Szembe jövő kocsiknak, kerékpárosoknak, lovasoknak nagyobb csoportokban stb. a kerékpáros kelő időben s módozóan térjen ki. Ha ezt a helyi vagy egyéb körülmények meg nem engedik, mindaddig megállapodni, esetleg leállni tartozik, míg a közlekedés szabaddá lesz. Hogy ez a kerékpárosnak megkönnyítessék, a szembe jövő kocsik, lovasok stb. lehető lassan haladjanak s ezek is kötelesek a szembe jövő kerékpárosoknak kitérni.

7. §. Kocsik, lovasok stb. megelőzése jobbra gyorsított menet sebességgel történjék a kocsik adott figyelmeztető jelre szükség esetén annyira köteles balra kitérni, hogy a kerékpáros veszély nélkül elmenhessen mellette, az utak szögletei és keresztezéseken, hidakon, kapualjakban, alagutakban s mindenütt, a hol az ut test, kocsik más járművek közlekedése miatt szűknek bizonyul — tilos a megelőzés.
8. §. Ha a kerékpáros észreveszi, hogy a ló a kerékpár láttára megbokrosodik, vagy hogy ha egyébként a kerékpárral való elhaladás az embernek testi biztonságát veszélyeztetethetné, tartozik gépjárműjéről le szállani.
9. §. Zárt sorokban menetelő katonaságnak temetéseknek nyilvános felvonulásoknak posta fogatoknak szereikkel mentésre siető tüzoltóságoknak és mentőknek, valamint közutak felloccsolását végző járműveknek ugy az előre haladó, mint a szembe jövő kerékpáros gépjárműjével kitérni köteles. Ha ezt a helyi viszonyok meg nem engednék, tartozik azok elvonulásáig megállni.
10. §. Több kerékpárral egymás mellett haladni csak ott szabad, hol ezt a közlekedési viszonyok megengedik, ha a pálya szűknek bizonyulna kitérni és megelőzni csak egyenként szabad.
11. §. Közutakon a mutatóvanyok sorába tartozó rendes módon való kerékpározás tilos.
12. §. Tilos a kerékpárokhoz, vagy hasonló gépekhez ebeket zsinórral, vagy egyébként odakötve futtatni.
13. Kerékpár versenyek, tömeges kerékpáros felvonulások csupán erre alkalmas helyeken, illetve utvonalonon és időben az illetékes helyi rendőrhatalóság előzetes engedélyével és az ez által előirt módozatok betartásával rendezhetők.
14. §. A kerékpárosok egyfelől jelen általános szabályok valamint az erre vonatkozó helyhatósági különleges rendelkezések betartására kötelezve, másfelől azonban akár kedvtelésből, akár gyakorlati célokból üzött kerékpározásoknál hatósági támogatásra és védelemre igényt tarthatnak.
15. §. Kutyaának a kerékpárosok utáni uszítása tilos, valamint a kerékpározó után iramodó kutyát gazdája, vagy hozzátartozója visszahívni köteles.
16. §. A rendőri közeg felszólításának s rendelkezéseinek a kerékpárosok engedelmeskedni tartoznak ugyszintén kötelesek a rendőri közegek felszólítására megállni s ezek kívánatára magukat igazolni; a magukat igazolni nem tudó kerékpárosok kötelesek gépjárműjüket kézen vezetve az illető rendőr közeg a rendőrhatalóság legközelebbi helyiségébe követni.
17. §. A kerékpárokra, rendőri vagy egyéb című díjak a helyhatóságok által csak belügyminiszteri jóváhagyás után vehetők ki.
18. §. Jelen rendeletem ellen vétők, vagy cselekményük, vagy mulasztásuk a magyar büntető törvények vagy az 1890. évi I. t. cz. valamely szakaszába nem ütközik, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel visszaesés esetében pedig 8 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Ezen kihágásokat illetőleg serdületlenekre nézve az 1879. évi XL. t. cz. 27. §-a irányt adó.

Arad, 1900. április hó 20.

Sarlot,
főkapitány.

= Nyomtatványokban =

ha **izlést** keres és **pontos időben** kíván hozzájutni és főleg súlyt fektet **jutányos árakra**, úgy tegyen megrendelést

az

Aradi nyomda részvénytársaságnál

melynek a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett

könyvkötészeti osztálya

könyv- és hangjegy bekötéseket olcsó árban vállal és különösen disz-munkák elkészítésében remekel.

Pontosság.

Diszkrét izlés.

Tartós munka.

**Mindamellett
olcsó árak!**

Szóval: teljes megelégedés, úgy hogy ismerőseinek is melegen ajánlhatja.